

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ &
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΤΟΜΕΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**

Ημ/νία: 16/03/2015

Α. Π.: ΥΠΟΠΑΙΘ/ΤΝΠΚΕ/45334/69

Απάντηση στο έγγραφο: ΥΠΟΠΑΙΘ/ΤΝΠΚΕ/45334/69

Ερ. Φ.: 7

16 ΜΑΡ. 2015

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : tmnpke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Νικόλαο Μίχο

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 153/18.2.2015 Ερώτηση με θέμα:
«Κινδυνεύει με κατάρρευση το εκκλησάκι του Αγίου Ιωάννη στον περιβάλλοντα
χώρο του ΤΕΙ Πειραιά»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 153/18.2.2015 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Νικολάου Μίχου και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Ο ναός του Αγίου Ιωάννη βρίσκεται στον Ελαιώνα των Αθηνών, στη συμβολή των Λεωφόρων Θηβών και Πέτρου Ράλλη, μέσα σε κτήμα πρώην ιδιοκτησίας Μερκάτη – Μπενιζέλου, σήμερα στην κυριότητα της εταιρείας «ΚΤΗΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ Α.Ε.» (πρώην Οργανισμός Σχολικών Κτηρίων Α.Ε.). Ο συγκεκριμένος χώρος, που γειτνιάζει με το ΤΕΙ Πειραιά, έχει χαρακτηριστεί ως χώρος για την ανέγερση σχολικών κτηρίων, σύμφωνα με την αριθμ. Γ9828/808/27.3.78 Απόφαση του Υπουργού Δημοσίων Έργων (ΦΕΚ 229/Δ/16.5.1978). Αποτέλεσε αντικείμενο επίσκεψης του ίδιου του Αναπληρωτή Υπουργού κ. Νίκου Ξυδάκη τις πρώτες μέρες ανάληψης των καθηκόντων του. Παρουσία του Δημάρχου Αιγάλεω κ. Δημήτρη Μπίρμπα και τοπικών φορέων έγινε επιτόπια επίσκεψη όπου ο Αναπληρωτής Υπουργός διαμόρφωσε ίδια άποψη για το πρόβλημα και αμέσως μετά ζήτησε ενημέρωση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου με σκοπό την άμεση λήψη μέτρων συντήρησης και αποκατάστασης.

Ο ναός είναι κηρυγμένος ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο με καθορισμένη ζώνη προστασίας γύρω από αυτόν (Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ26/14569/353/16.7.1986, ΦΕΚ 592/Β/19.9.1986). Πρόκειται για τρίκογχο ναό κάτοψης ελευθέρου σταυρού με τρούλο. Ο ναός είναι βυθισμένος κατά 55εκ. από τη σημερινή στάθμη του εδάφους. Στα δυτικά έχει προστεθεί μεταγενέστερος ισοπλατής του ναού νάρθηκας, επιχρισμένος εσωτερικά, από όπου ανοίγεται η μοναδική θύρα πρόσβασης στο ναό. Στο νάρθηκα, πάνω από το τοξωτό άνοιγμα προς τον κυρίως ναό, υπάρχει εντοιχισμένη μαρμάρινη επιγραφή που αναφέρει: ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ / ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΠΕΝΙΖΕΛΟΥ / ΚΑΙ / ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Λ. ΜΕΡΚΑΤΗ. Προφανώς τοποθετήθηκε μετά το 1867, οπότε το κτήμα με το ναό που ανήκε στην ιστορική αθηναϊκή οικογένεια των Μπενιζέλων, περιήλθε στην οικογένεια Μερκάτη, ως προικώο.

Ο ναός κατασκευάστηκε σε διάφορες περιόδους. Η αρχική φάση περιελάμβανε μόνο τον κυρίως τρίκογχο ναό και ανάγεται στον 13^ο αι., την περίοδο της Φραγκοκρατίας στην Αθήνα, όπου παρατηρείται μεγάλος αριθμός ναυδρίων με παρόμοια χαρακτηριστικά. Στη συνέχεια, προστέθηκε ο νάρθηκας, σε εποχή κοντινή με την αρχική κατασκευή του ναού, λόγω της ομοιότητας της δόμησης.

Ο ναός φέρει υπολείμματα αγιογραφημένων επιχρισμάτων, κυρίως στον τρούλο και τα σφαιρικά τρίγωνα. Ζωγραφισμένα εν ξηρώ, με αποτέλεσμα να έχουν πλήρως σχεδόν οξειδωθεί. Η χρονολόγηση τους ανάγεται στις αρχές του 20^{ου} αι. και ανήκουν στη λεγόμενη Ναζαρηνή σχολή. Στο νάρθηκα τα επιχρίσματα είναι χρωματισμένα με απλό χρώμα, πιθανόν στην ίδια περίοδο με τη νεωτερική αγιογράφιση του κυρίως ναού. Σε ορισμένα σημεία (στα τόξα) έχουν αποκαλυφθεί παλαιότερα στρώματα αγιογράφησης, πιθανότατα του 13^{ου} αι.

Στα τέλη του 19^{ου} - αρχές 20^{ου} αι. πραγματοποιήθηκαν στο ναό εργασίες αποκατάστασης και μετατροπών, όπως καθαίρεση τέμπλου και κατασκευή νέου κτιστού, μετατροπές στα ανοίγματα, αντικατάσταση κεράμωσης κ.α.

Το 1994-1995 πραγματοποιήθηκαν εργασίες, συντήρησης των τοιχογραφιών, (αποκάλυψη, καθαρισμός και αισθητική αποκατάσταση) από ομάδες σπουδαστών του Τμήματος Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, του ΤΕΙ Αθήνας, υπό την επίβλεψη και καθοδήγηση της Δ/σης Συντήρησης Αρχαίων κ' Νεωτέρων Μνημείων. Το 2009, η τότε αρμόδια 1^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, στο πλαίσιο προκαταρκτικής αντιμετώπισης των προβλημάτων του μνημείου, τοποθέτησε πρόχειρες κατασκευές θύρας και παραθύρων, ώστε να διασφαλισθεί η φύλαξη και η στεγανότητά του. Ο περιβάλλων χώρος αποψιλώθηκε ετήσια βάση από τον Δήμο Αιγάλεω.

Ο ναός δεν διατρέχει κίνδυνο κατάρρευσης, αλλά παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα που οφείλονται στη γήρανση των υλικών δομής, στην πάροδο του χρόνου, καθώς και σε περιστασιακούς βανδαλισμούς. Παρατηρείται εισδοχή υγρασίας από τη στέγη και το δάπεδο, που έχει καταστρέψει τα εσωτερικά επιχρίσματα. Εξωτερικά ο ναός είναι αρμολογημένος, αλλά στο μεγαλύτερο τμήμα τους τα αρμολογήματα έχουν αποσαθρωθεί. Επίσης, νεώτερες επεμβάσεις έχουν τροποποιήσει στοιχεία της αρχικής μορφής του κτηρίου. Ο περιβάλλων χώρος του ναού είναι αδιαμόρφωτος, με αποτέλεσμα τα όμβρια να εισέρχονται στους τοίχους.

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του ναού εκπονήθηκε το 2013 από το Αρχιτεκτονικό Γραφείο Ειδικών Μελετών «Σωτήρης Βογιατζής & Συνεργάτες», κατόπιν ανάθεσης του Οργανισμού Σχολικών Κτηρίων, μετά από μειοδοτικό διαγωνισμό, μελέτη αποκατάστασης και ανάδειξης του ναού και διευθέτησης του περιβάλλοντος χώρου του, η οποία εγκρίθηκε με την με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ / ΓΔΑΜΤΕ / ΔΑΒΜΜ / 180699 / 25451 / 4287 / 4.10.2013 ΥΑ. Σύμφωνα με την εγκριτική Απόφαση «όλες οι εργασίες θα εκτελεστούν με την εποπτεία της Διεύθυνσης Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων και της 1^{ης} Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων».

Στη συνέχεια, η εταιρεία «ΚΤΗΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ Α.Ε.», με το αρ. πρωτ. ΕΓ.Δ1/Τ1.3/14189/2.10.2014 έγγραφο, διατύπωσε την πρόθεσή της να εντάξει το έργο της αποκατάστασης του μνημείου σε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της εταιρείας, με φορέα υλοποίησης τη Διεύθυνση Κατασκευών Έργων Εκπαιδευτικών & Λοιπών Υποδομών. Επί του αιτήματος αυτού η αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων, με το με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΕΦΑΑΘΗΝΩΝ/ΤΒΜΑΧΜΜΑΕΜ/304505/176029/2145/78/25.11.2014 έγγραφο, διατύπωσε την άποψη ότι δεν θα είχε καταρχήν αντίρρηση για την ένταξη του έργου στο επιχειρησιακό πρόγραμμα της εταιρείας, με την προϋπόθεση ότι θα προηγείτο η σύνταξη ενός μνημονίου συνεργασίας/προγραμματικής σύμβασης, όπου θα προβλεπόταν με ακρίβεια η μορφή της συνεργασίας και ο ρόλος κάθε συμβαλλόμενου μέλους, καθώς πρόκειται για μνημείο που χρονολογείται πριν το 1453 και ανήκει κατά κυριότητα και νομή στο Δημόσιο.

Μετά την πρόσφατη συναίνεση της ΔΒΜΑ για την σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ ΥΠΟΠΑΙΘ και της εταιρείας «ΚΤΗΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ Α.Ε.», η υπόθεση συντήρησης, αποκατάστασης και ανάδειξης του μνημείου αναμένεται να προχωρήσει κανονικά.

Ο Αναπληρωτής Υπουργός
Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων
ΝΙΚΟΣ ΞΥΔΑΚΗΣ

Εσωτερική Διανομή:

1. Υ.ΠΟ.ΠΑΙ.Θ –
Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τομέα Παιδείας και Θρησκευμάτων
2. ΔΒΜΑ
3. ΔΑΒΜΜ
4. Δ/ση Συντήρησης
5. ΕΦΑ Αθηνών
6. ΕΦΑ Δυτικής Αττικής Πειραιά και Νήσων

